

ע"פ 7831/21 - מחמוד עסליה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 7831/21

לפני:
כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופט ש' שוחט
כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ

המערער: מחמוד עסליה

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בנצרת
מיום 30.9.2021 בת"פ 22172-11-20 שניתן על-ידי
כבוד השופט ח' סבאג

תאריך הישיבה: י' בניסן התשפ"ב (11.4.2022)

בשם המערער: עו"ד משה גלעד; עו"ד ג'מיל ג'בארין

בשם המשיבה: עו"ד עידית פרג'ון

פסק-דין

השופט נ' סולברג:

1. ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי בנצרת, מיום 30.9.2021, בת"פ 22172-11-20 (השופט ח' סבאג), שבו נגזרו על המערער, מחמוד עסליה, 42 חודשי מאסר בפועל, ועונשים נלווים - לאחר שהודה בעובדות כתב האישום המתוקן, במסגרת הסדר טיעון.

עיקרי כתב האישום והכרעת הדין

2. על-פי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 17.9.2020, בשעת לילה, הגיע מחמוד לאירוע במועדון בבעלותו של מוסא אבו נימר, בעיר נצרת. זמן-מה לאחר מכן, התגלע סכסוך בין מחמוד לבין מוסא, עד אשר עזב מחמוד את המועדון. בכך לא הסתיים האירוע. מחמוד, שביקש לנקום במוסא, התקשר לאחיו מוחמד; שניהם, יחד עם אדם נוסף, שבו למועדון - לאחר שמחמוד החליף את בגדיו, כיסה את פניו ברעלת פנים, והצטייד באקדח. בהגיעם למועדון, החלו השלושה לירות באופן פזיז, תוך כדי שהם מחפשים את מוסא ומקללים אותו. חלק מהנוכחים במועדון השיבו אף הם בירי, ובחילופי האש נפצע מוחמד אנושות; נפצע גם מאבטח המועדון ניזאר זטמה; מותם של השניים נקבע זמן קצר לאחר מכן.

3. במסגרת הסדר הטיעון, הודה מחמוד במיוחס לו, והורשע בעבירות נשיאת נשק, וירי מנשק חם באזור מגורים. עוד הוסכם, כי יוגש לגביו תסקיר מאת שירות המבחן, ולאחריו תטען המאשימה לעונש של 45 חודשי מאסר, מאסר על-תנאי, וקנס כספי בסך 10,000 ₪; ואילו מחמוד יטען לעונש באופן חופשי - אף כי נתן הסכמתו לרכיב הקנס.

עיקרי גזר הדין של בית המשפט המחוזי

4. ביום 30.9.2021, גזר בית המשפט המחוזי את דינו של מחמוד. לצורך קביעת מתחם העונש ההולם, עמד בית המשפט המחוזי על נסיבות ביצוע העבירות, ובחן את הערכים המוגנים שנפגעו, את מידת הפגיעה בהם, את מדיניות הענישה הנוהגת, כפי שזו עולה מפסקי דין קודמים, ואת הנסיבות הנוגעות לביצוע העבירות. בפרט, ניתן משקל לעובדה שמחמוד הוא זה שיזם את האירוע; לעובדה שהירי בוצע במועדון הומה אדם; ולעובדה שהנשק שבו בוצע הירי לא הוסגר לידי המשטרה ולא נתפס. אם כך, ובהתאם לפסיקה הענפה שצוטטה, העמיד בית המשפט המחוזי את מתחם העונש ההולם על 36-72 חודשי מאסר בפועל.

5. משנקבע מתחם העונש ההולם, ומשלא נמצא מקום לסטות ממנו, פנה בית המשפט המחוזי לגזור את עונשו של מחמוד בתוך המתחם. שיקולים לקולא: עונש המאסר פוגע פגיעה קשה במחמוד ובמשפחתו; המשפחה שכלה את בנה השני באירוע המצער; מחמוד אכן הודה בעבירות שיוחסו לו, ובכך חסך זמן שיפוטי יקר ועוגמת נפש לעדי התביעה; מחמוד נעדר עבר פלילי. שיקולים לחומרא: שירות המבחן התרשם, כי מחמוד נטל אחריות חלקית בלבד על חלקו באירוע, תוך שנטה למזער את מעורבותו ולהצדיק את מעשיו כתגובה לפגיעה בכבודו. כפי שעולה מהתסקיר, הצער והחרטה שמביע מחמוד, ממוקדים באובדן ובהשלכות המשפחתיות, ולא בהבנה של הפסול שבמעשיו ותחושת אחריות כלפי הנפגעים. כמו כן, שירות המבחן מצא כי מחמוד נשקפת מסוכנות ברמה בינונית להישנות ביצוע העבירות, שכן הוא מתקשה לווסת את דחפיו ונוטה לפעול באימפולסיביות ובאלימות. עוד ציין בית המשפט את הצורך בהרתעה אישית ובהרתעת הרבים, מפני עבירות נשק הפושות כנגד ממאיר בחברה בכלל ובחברה הערבית בפרט. במכלול השיקולים, נקבע עונשו של מחמוד "קרוב לרף התחתון של המתחם שנקבע", והועמד על 42 חודשי מאסר בפועל; שנת מאסר על-תנאי; והוא חוייב בתשלום קנס בסך של 10,000 ₪.

מכאן הערעור שלפנינו.

עיקרי טענות הצדדים

6. מחמוד טוען, כי שגה בית המשפט המחוזי כשתחם את העונש ההולם בין 36-72 חודשי מאסר. לטענתו, הוצגה בפני בית המשפט אסופת פסיקה, ממנה עולה כי מתחם הענישה הראוי במקרים כגון דא, נע בין 15-22 חודשים. לא זו אף זו, עיון בפסקי הדין שאליהם הפנה בית המשפט המחוזי עצמו, מעלה מתחם ענישה נמוך בהרבה מזה שקבע בית המשפט בפועל. חלק הארי של פסקי הדין כוללים עונשי מאסר בפועל של 30-36 חודשים, והחמור מביניהם - הכולל גם הרשעה בעבירת חבלה בנסיבות מחמירות - עומד על 52 חודשי מאסר בפועל. אם כך, טוען מחמוד, כי אף לשיטת בית המשפט המחוזי - צריך היה לקבוע מתחם נמוך בהרבה מזה שנקבע. עוד מוסיף מחמוד, כי המשיבה עצמה הודתה בשלב הטיעונים לעונש, כי "המתחם ברף התחתון שלו הוא יותר גבוה ממדיניות הענישה הנוהגת בתיקי ירי ונשיאה. זה נכון".

7. לעניין מיקום העונש בתוך המתחם, טוען מחמוד כי "מקריאת גזר הדין ברור כי העובדה שאירוע זה הסתיים במותם המצער של שניים [...] הגם [שלמחמוד] לא מיוחסת כל אחריות למותם - היתה בעוכריו והביאה להחמרת הענישה כלפיו". לטענתו, נימוק זה אינו מצדיק להחמיר בעונשו; בפרט כאשר אחד המתים הוא "אחיו היחיד - היקר באדם עבורו". עוד נטען, כי בית המשפט לא יחס משקל מספק לפגיעה שנגרמה למשפחתו של מחמוד כתוצאה מהאירוע הטראגי. בנוסף, תסקיר שירות המבחן מצא כי מחמוד הפגין כל חייו יציבות במסגרות השונות, והוא משתתף בהצלחה בתכניות שיקום טיפוליות בבית המעצר. מחמוד מוסיף, כי בניגוד לנטען בתסקיר שירות המבחן, הוא לוקח אחריות מלאה על האירוע. לדבריו, התמקדותו באובדן המשפחתי שאירע היא אך טבעית בנסיבות העניין, ואין בכך כדי ללמד "כי הוא לא מכה על חטא ומבין את השלכות מעשיו, ההיפך הוא הנכון", דבר הבא לידי ביטוי בנחישותו להשתלב בתכניות השיקומיות בין כתלי בית הסוהר.

8. המשיבה מנגד, סבורה כי לא נפל כל פגם בגזר הדין של בית המשפט המחוזי. לטענתה, הסדר הטיעון כלל בתוכו הסכמה על כך ש'תקרת' העונש שאליו תטען המשיבה יהיה 45 חודשי מאסר בפועל - עונש המגלם, לעמדתה, את הנסיבות המקלות המתקיימות בעניינו של מחמוד; ממילא, אין מקום לטעון כי עונש קל מעונש זה, הוא בלתי סביר ברמה המצדיקה התערבות בשיקול דעתה של הערכאה הדיונית. עוד טוענת המשיבה, כי לאחר שמכלול השיקולים נלקח בחשבון במסגרת החתימה על הסדר הטיעון, אין להקל עוד בעונשו של מחמוד, זאת בשים לב לכך שהוא אשר יזם את האירוע המצער שקיפד את חייהם של שניים, והיה הרוח החיה בו.

דיון והכרעה

9. לאחר שעיינתי בגזר הדין של בית המשפט המחוזי ובנימוקיו, ונתתי דעתי על טענות הצדדים מזה ומזה, אלו שבכתב ואלו שבעל-פה, באתי לכלל מסקנה כי דין הערעור - להידחות. כידוע, ערכאת הערעור תתערב בגזר דין, רק במקרים בהם נפלה טעות מהותית בהחלטת הערכאה הדיונית, או כשנקבע עונש החורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה הנוהגת (ע"פ 1242/97 גרינברג נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (3.2.1998); ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (29.1.2009)). העניין שלפנינו אינו בא בגדרם של אותם מקרים חריגים.

10. בית המשפט המחוזי גזר על מחמוד עונש שאינו עולה על הרף העליון שלו הסכים במסגרת הסדר הטיעון. אמת נכון הדבר, במסגרת הסדר זה, מחמוד שמר לעצמו את הזכות לטעון לעונש קל יותר - אך טענותיו אלה נטענו במלואן. בית המשפט המחוזי שמע את הדברים, והחליט את אשר החליט - מבלי לחרוג מתקרת העונש המוסכמת. בנסיבות אלה, גזר הדין מצוי היטב בגבולות שיקול הדעת הלגיטימי של בית המשפט המחוזי. עיון בתסקיר העדכני שהגיש שירות המבחן, מספק מענה גם לטענותיו של מחמוד ביחס לאינטרס השיקומי שבהקלה בעונשו. מחמוד מפגין התנהגות

טובה בין כותלי הכלא, ומראה דבקות בתכניות הטיפוליות בהן הוא לוקח חלק - והדבר ראוי בהחלט לציון; אלא שכפי שמדווח שירות המבחן, תהליך טיפולי זה עודנו מצוי בשלביו הראשונים - ועוד ארוכה הדרך. תוצאת הארוע - קשה ונוראה. כאבה של משפחת המערער כפול ומכופל. הבן האחד איננו, והשני - מאחורי סורג ובריח. חרף מצב דברים זה, ושאר טענות שטען מחמוד, אין הצדקה להקל בעונשו. אין זאת אלא מן הפירות הבאושים של מצבורי הנשק במגזר הערבי, ושאר עבירות הנשק, והיד הקלה על ההדק; רעה חולה זו מחייבת ענישה הולמת.

11. אציע אפוא לחברי לדחות את הערעור - ולהותיר את עונשו של מחמוד על כנו.

ש ו פ ט

השופט ג' כנפי-שטייניץ:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

השופט ש' שוחט:

אני מסכים.

ש ו פ ט

לפיכך הוחלט כאמור בפסק הדין של השופט נעם סולברג.

ניתן היום, כ"ג בניסן התשפ"ב (24.4.2022).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט